

TORONTÁI

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

XXIX. évfolyam. 53. szám.

Előfizetési tábla:
 Égész évre ———— 24 k.
 Félévre ———— 12 „
 Negyedévre ———— 6 „
 Egy hóra ———— 2 „
 — Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
 Azonkívül az összes hirdetői
 irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
 mindennap délután 5 órákor.

Kedd, március 6.

Szerkesztőségi iroda:

Nagy-Beeskerek,
 Zápolya-utca 1-és szám,
 hová a lap szellemi részét illető
 minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
 Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1.
 hová a hirdetések, az előfizeté-
 sek és a lap szétküldésére vo-
 natkozó felszólalások intézendők.
 Telefon 21. szám.

Nagybeeskerek, 1900.

Szell Kálmán s a községi jegyzők.

Nagybeeskerek, március 6.

Szell Kálmán miniszterelnök a képviselőház miniszteri szobájában tegnap fogadta az Országos Központi Jegyző-Egylet nagyszámú küldöttségét, mely neki, mint belügyminiszternek, átnyújtotta a községi közigazgatás rendezéséről, átszervezéséről készített terjedelmes emlékiratot.

A küldöttséget Beksics Gusztáv országgyűlési képviselő vezette s mutatta be a miniszterelnöknek, ki megnyerő szíves-séggel fogadta az ország jegyzői karának ünnepélyes tisztelgését.

A küldöttség szónoka Kuncze Imre, az Országos Központi Jegyző-Egylet elnöke volt, kinek kerek, lendületes beszédére Szell Kálmán miniszterelnök hosszabb, a közigazgatási reform széles perspektíváját felölelő beszédben válaszolt.

A miniszterelnök beszéde, melyet több ízben szakított meg a magyar jegyzők lelkes éljenzése, rendkívül jó hatást gyakorolt a közigazgatás legmunkásabb tényezőinek képviselőire, a kik ebből a válaszból azt a meggyőződést szereztek, hogy Szell Kálmán, mint vezérpolitikus s mint belügyminiszter, nemcsak teljes ismeretével rendelkezik a közigazgatás minden ágazatának, közte a községi adminisztráció minuciózus részleteinek is hanem van érzéke a bajok természete, oka, orvoslása felismeréséhez, eleven érdeklődéssel viseltetik ezen nagyjelentőségű reform minél gyorsabb s alaposabb keresztülvitele iránt s egyben melegen szívén viseli a sok tekintetben mostoha sorsu, hazafias, buzgó és érdemes magyar jegyzői karnak ügyét, jogos és méltányos aspirációit.

Szell Kálmán közigazgatási kijelentései kétségkívül országsszerte meglepedést, örömet fognak kelteni mindazon körökben, melyek közvetve, vagy közvetlenül viszonylatban állanak a rég óhajtott nagy reform ügyével.

Beksics Gusztáv néhány szíves szóval a miniszterelnök figyelmébe, jóindulatába ajánlotta a küldöttséget s átadta ezzel a szót a deputáció szószólójának.

Kuncze Imre vázolta a memorandum tartalmát, a mely a jegyzői karnak a községi közigazgatás reformjához fűzött reményességeit, óhajait és kérelmét foglalja magában. Nem hiúság vagy szereplési viszketeg vezet ebben a községi jegyzők országos egyesületét, csak mint a közigazgatás parányi részei akarnak egy porszemmel hozzájárulni a tervezett monumentális reform épületéhez. Az idő parancsolja ezt a községi jegyzők nagy testületének, a viszonyok tarthatatlan volta. Nem tagadhatja senki, hogy óriási munkát kell rettentő felelősségterhesen végezniök s ezért a munkáért aránytalan csekély dotációban van részök, sőt megesik, hogy olykor a parlamentben is akadnak férfiak, a kik nem állják felelőtlenségükben méltatlan, mélyen sértő vádakkal, gyanúsításal illetni az ország közigazgatásának legjobban megterhelt, buzgó munkásait. A magyar jegyzői kar bizalommal és lelkesedéssel fordul Szell Kálmán miniszterelnökhöz, a kinek bölcsességétől és méltányosságától bizton reméli és várja nemcsak saját sorsának jobbra fordulását, hanem a mi ezzel egyértelmű, az általános közigazgatási reform szerencsés, sikeres megoldását is. Beszédét a miniszterelnök meleg apostrofálásával fejezte be, a mit a küldöttség hosszantartó, lelkes éljenzése követett.

Szell Kálmán miniszterelnök átvéve az emlékiratot, a küldöttség feszült figyelmével mellett hosszabb beszédet mondott. Igen szívesen veszi a magyar jegyzői karnak ezt a memorandumát és örömmel teszi is az ebben foglaltakat megfontolás tárgyává. A mit a küldött és szónoka mondott, ő azzal legnagyobb részben teljesen egyetért. A jegyzőknek általában véve nemcsak a dotációjuk kevés, felelősségteljes munkájuk is sok. A közigazgatás reformálását, a mint

már ki is jelentette, a járás rendezésével akarja kezdeni. Ebben helyezkedik el a jegyző és a körjegyző ténykedése is. Hogy itt azután a községi jegyző összes kérése, óhajta minő mértékben talál kielégítésre, ez a kérdés még megoldásra vár. Ha a járási közigazgatás reformját sikerült jól keresztülvinnünk, az egész közigazgatásnak egy igen igen nagy részével szerencsésen végeztünk. E nélkül a reform nem lehet erős bástya, hanem csak ingatag alapokon nyugvó épület. A megyei kormányzat rendezése már aránylag sokkal kisebb fontosságú dolog, ha a járási közigazgatás kérdése jól meg van oldva. A mi pedig a jegyzők ügyeit, bajait, az ellenök itt-ott hangoztatott vádaskodásokat illeti, azokra nézve csak azt mondhatja, hogy ha ő ezekkel a képviselőházban hosszasan nem foglalkozott is, egész nyugodtan állítja, hogy mind, mind igen jól ismeri. Akkor is állandóan szemmel kísérhette a községi és körjegyzők ügyét, a mikor a politikában vezető szerepet nem játszott. Két nagy pénzintézet összeköttetése révén elég alkalma nyílt a bajokkal megismerkednie. Azután meg ő is mint közigazgatási tisztviselő lépett a közpályára s érzéke is van, érdeklődnie is kell a közigazgatás ügyei iránt. S ebből az alkalomból legyen elég annyit ismételtlen megemlíteni és hangsúlyozni, hogy teljesen tisztában van a jegyző kar céljaival s azokat nagy mértékben méltányolja is. A tulterheltetésen és a dotáció hiányain segíteni akar, hisz ez képezi a közigazgatás rendezésének egyik tekintélyes részét. Csak meglegedett tisztikarral lehet a közigazgatás teljesen jó, ilyenről várhatni munkakedvet és becsületes munkát.

A beszédet többször megszakította a helyeslés, a tetszésnyilvánítás, a mely a beszéd végén hosszantartó éljenzéssé vált.

A miniszterelnök azután melegen kezet szorított a küldöttség minden tagjával s a tisztelgés ezzel véget ért.

A „TORONTÁI“ tárcája.

Feleségemnek.

Bányász voltam soká, régi, régi bányász
 Kezembem csakánynyal.
 Korogtam a sziklát, életnek szikláját
 Évek sorján által.

Nehéz volt a munka és a mit kivájtam
 Csak kötörmelék lett.
 Aranyat kerestem. De hát ember tervez...
 ... Mily fura az élet!

Aranyat kerestem, s abban boldogságot:
 Bánat lett a részem.
 A napnak az égen soha melegét én,
 Fényét se éreztem

Irgalmas az Isten, nagy az ő kegyelme,
 Megbocsátja vétkem:
 Téged hoz utamba, szép kis feleségem,
 Te páncéloom, vértém.

Te megvéded büntől, meg te a gonosztól
 Az én csüggedt lelkem.
 S ha sötétbe térek ingadozó lábbal,
 Te vezérelsz engem.

Nem fogom ezental azt a sziklát vájni,
 Megvan boldogságom:
 Te vagy napom, üdvöm, te a tűzszlopom
 Ezen a világou.

Csak daloljunk.

Hej daloljunk, csak daloljunk
 A míg a szív dalra kését,
 Dalra mulik el a bánat,
 Máskor a bú dalra ébred.

Bölcsőtől a sirig végig
 Csupa dal az egész élet.
 Sőt a halál csendes útján,
 Ott is ének a kíséret.

A vig nóta s halotti dal:
 Édes testvér ez a kettő.
 Az egyiket jó kedv szülte,
 A másikat a temető.

Ha vigadunk, ha temetünk
 Énekeljünk és daloljunk,
 Majd da'olni, majd temetni,
 Ez a földön a mi dolgunk.

Czarina Szilárd.

Ime, az ember! . . .

Születik, de nem Arkádiában, hanem itt
 szép Magyarországon!

Sir, mikor megpillantja a napvilágot s az
 anyja, ki a fájdalmak fájdalmát szenvedte érte,
 boldog mosolylyal érinti ajkait pirosló homloká-
 hoz; mosolylyal, mely bágyadt, de azért valami
 sajátos derű és tisztaság csillámlik ki belőle,
 hasonlatos az üdvözültek mosolyához.

Az anya emlőjén vérevel táplálja és aggódo
 szeretettel lesi minden mosolygását.

Ha beteg, egyet köhécsel, szinte megfagy
 a vér szüleinek ereiben.

Mily kinszenvedés apának, anyának lenni,
 mert hát boldogságuk, gyönyörűségük, életük
 célja: gyermekük, meg is halhat.

Huznak-vonnak az öregek, elveszik maguk-
 tól a falatot, hogy kicsinyeiket erőben, egészsé-
 gben fölnevelhessék.

Es ez a szeretet megtartja az ártatlant,
 meg erőben, egészségben s hogy a lelke se
 maradjon vissza, következik az iskola.

Ha a gyermek nem buta, vagy ha nincs
 nagy esze, hát 16 esztendeig tiporja a tudomány
 csarnokát.

Az öregek halálra dolgozzák magukat, hogy
 drága csemetéjöknek, büszke reménységöknek
 megadják a kellőt.

Mikor aztán a gyermekből kész ember, a
 fiúból férfi lett, az immár tehetetlenné vált öre-
 gek kétségbeesetten tapasztalják, hogy fárado-
 zásuk, egész életük meddő volt; mert hiába az
 iskola, fényes diploma, ha nincs protekció.

A gyermek veszi most vállaira az élet
 gondját. Eveken át dolgozik ingyen, majd 18-30
 frtért, míg aztán a számarlétrán, sok mellőzés
 árán, fölkapaszkodik a 40-50 frt fizetésig. Fejét
 megeszi a dér, izmai megfáradnak, csontjaiból
 a velő kiszárad, mire eléri az 1000-1200 frtos
 javadalmazást.

Amde ez már későn van, mert ifju korá-
 nak nyomorúsága annyi adósságba döntötte, hogy
 utolsó órájáig hitelezőinek keres.

Ez a hivatalnokember pályája.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő mindennap reggeli 6 órától délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére kedden és pénteken d. u. 6¹/₂ óráig; ugyanazon napokon 6-tól 7-ig este urak részére is. A kád-fürdő egész nap este 7¹/₂ óráig nyitva marad.

Márciusi hó.

Az angol-bur háború mellett éppen aktuális ez is, írjunk tehát erről, míg aktuális marad.

Lapunk tisztelt olvasó közönsége a meteorologiai pontos tudósításokból bizonyára már informálva van arról, hogy az időjárás megváltozott. A tavaszi kék égbolton felhők gomolyognak, a meleget felváltotta a hideg, suttogó szellő a zugó szél, az übercihert a téli kabát, az ablakon kipp-koppoló tavaszi esőt pedig . . . pardon, ne menjünk tovább.

Különb, ha a tisztelt közönség a meteorologiai tudósításból nincs értesülve erről, hogy a fentebb mondottak igazak, azt úgy is érzi és tudja.

Rendezkedő munkatársunk már elexpediálta úgy a Ferenc József tér, mint a Hunyady utca sarkáról a gesztenyét áruló marónisokat s az utca sarkokon szerető gondoskodással elhelyezte a csitri virágáros leányokat, kiket már hetek óta figyelmesen tanítgatott e két szó kiejtésére: „Ibolyát vegyenek!”

Legujabban ez a munkássága megint kárba veszett. A gesztenyét áruló marónisok ismét átkeltek a Tugelán, az ibolyát áruló csitri kis leányok pedig, köd előttem, köd utánam, egyszerre kámforrá változnak.

Mert az történt, hogy leányaink és menyecskéink nagy nagy öröme megérkezett ama bizonyos „márciusi hó”, mely arról jó, hogy aki abban megmosakodik, szépséges lesz, mint a mesék Tündér Ilonája.

E sorokat különben férfinép írja, kinek kedvenc nótája az lévén, hogy szép se vagyok, jó se vagyok, csak egy egy kicsit hamis vagyok, hát nem állhat jót arról, hogy a fenti állítás megállhat-e. De annyi tény, hogy már dédanyáink büvös varázserőt tulajdonítottak a márciusi hónapnak s az ő hitük átláptalódott az unokákba is.

Eppen jókor jött ez a kis hóesés; ámbar jöhetet volna több is.

A belügyminiszter ugyanis megtiltotta a „Spitzer-féle arczkenőcs” használatát, mert bár az növeli is a menyecskék és leányok szépségét, de az egészségre ártalmas.

Most itt a márciusi hó, ez nemcsak hogy nem ártalmas, hanem az egészségre hasznos is.

De hát az a bibi a dologban, hogyha ma este elkezdene hullani a hó, reggelre már körömalattnyi se maradna belőle. Felmosdóznák a leányok . . .

A szellem szabad munkása, az író, a művész élete sem különb ennél, sőt még nyomoruságosabb.

Ha ezeket nem a bennük lakozó isteni szikra hajtja erre a pályára, hanem a hiúság és számítás, akkor boldogulnak és gazdagodnak, de az ilyen szerzetnél több a csufság, mint a tisztesség.

Ha pedig a szellem, a bennük lakozó erő őköt alkotni nagyot, hirdetni elveket, vetni eszméket, akkor megkövezik őket s rongyban, piszokban vesznek a szemétdombon.

Bizony-bizony valóságos átok szülneken lenni . . .

Azt mondják, hogy reális, termelő munkára neveljük gyermekeinket, legyenek iparosok, legyenek kereskedők.

Megfogadjuk a jó szót és szegény magzatunk, akinek boldogsága volt minden vágyunk és gondolatunk, mint fehér rabszolga, ott pusztul el a gyárak levegőjében.

Hát még a leányok!

Nyolc esztendő az iskolában, kettő a bálokban, aztán a többi; az egész élet a varrógép mellett, vagy nélkülözés között férje oldalán, sőt gyakran a szegényben . . .

Bizony-bizony szomorú és nehéz az élet, átok apává és anyává lenni!

Ha látjátok ezt a nemzedéket olfásultan, bünbe merülten, ha látjátok pálínkától üvegesedett szemekkel, ha látok zugalódó öregeket és átkozódó fiatalokat, ha látok nyomort és szegényt, ha látok inségben megtört alakokat, tétován álltok meg s bár szóval nem mondjátok, de szívetek hangosan kiáltja: Ime, az ember! Ime, a mi sorsunk!

— A főgimnáziumi bizottság tegnap délután 4 órakor tartotta ülését a városházán. Dr. Grandjean József polgármester elnöklete alatt jelen voltak: Szabó Ferenc apát-plébános, Balási József gimnáziumi igazgató, Menczer Lipót, dr. Klein Mór, dr. Györgyevics Milos, Hausladen Mátyas, Harzer József bizottsági tagok és Rehák Béla jegyző. A II. félévi tandíj elengedéseért 16 tanuló folyamodott, ezek közül 8 nak a teljes, 4-nek a fél tandíjat elengedték, 2-öt pedig elutasítottak. A gimnáziumi igazgatónak az első félévre vonatkozó számadását jóváhagyólag tudomásul vették.

— A villamtelep üzem vezetői állásra ez ideig 40, azaz negyven pályázó ajánlata érkezett be, akik közül lesz módjában a városnak választani. Ebben az ügyben ma délután 4 órakor a városi villamvilágítási bizottság ülést tartott, amelynek eredményéről lapunk hoinapi számában hozunk tudósítást.

— Halálozás. Zsombolyáról jelentik lapunknak, hogy ott folyó hó 5 én reggel Kerek Ernő, az ottani kir. adóhivatal tárnoka, hirtelen meghalt. A megszokott reggeli sélájá után szélhűdés vetett véget munkás életének. Erős, vérmes férfi volt, általában köztiszteletben állott és előzékenységgel párosult szívjóságával sok barátot szerzett magának. Hült tetemei holnap délután fognak örök nyugalomra helyeztetni a zsombolyai róm. kath. temetőben. Aldás lebegjen porai felett!

— Egy szabadsághős emléke. A zsombolyai kaszinónak választmánya, az elmúlt 1899. év folyamán elhatározta hogy Maderspach Ferenc 1848/49. évi szabadságharcunk hősnövéd-örngyának a zsombolyai sírkertben nyugvó hamvai fölé emlékkövet állít, — hogy a hőnek emléket a feledéstől megóvja és a hálás kegyeletnek és hazafias lelkesedésnek látható kifejezést is adjon. Erre a célra a kaszinói választmány, úgy a zsombolyai kaszinó s a zsombolyai értelmiség, valamint Fehértemplom közönsége soraiban is gyűjtést rendezett, — egyben pedig a Maderspach-családnak élő és kipuhított tagjait erről a tervről értesítette. Az összegyűjtött pénzekkel lehetővé vált a síremlék létesítése, mely ha bár szerényen is, de mégis méltóan fogja tolmácsolni az utókornak a hazafiai hős önfeláldozás iránt táplált elismerésünket és tiszteletünket. A sírkő felállításának ünnepélyét a kaszinó folyó 1900. évi március hó 15-ének délelőtti 11 órájára tűzte ki.

— A Nemzeti Kaszinó új igazgatója. A Nemzeti Kaszinó tegnap délelőtti rendkívüli közgyűlést tartott, melyen a tisztségéről leköszönt gróf Eszterházy Mihály helyébe Csekonicz Endre gróft választották igazgatónak. Ugyanakkor érkezett gróf Csekonicz Endre levele melyben értesíti a közgyűlést, hogy amennyiben őt választanák meg igazgatónak, a tisztséget mély sajnálatára nem fogadhatja el. Ezért a napokban újabb választmányi ülés lesz, hogy ott megállapítsák az újabb igazgatóválasztó közgyűlés idejét.

— Mind elviszik a legények elejét. Ismét aktuális Torontában ez a nótá, mostanában folyóknak ugyanis a sorozások s hogy a bur és angol háború oly elkeveredetten folyik, még harciasabb az állításra köteles legények kedve, amit még az ital is csak jobban tizel. Még nem tudják, mi sor vár rájuk a király ruhájában, hát gondtalanul állanak a mérték alá. A nagy k i k i n d a i já r á s b a n a fősorozást tegnap fejezte be a sorozó bizottság. Az idej sorozáshoz felhivatott 700 sorozóköteles, kik közül megjelent 630 és ezekből besoroztatott 209. Az eredmény teljesen kielégítőnek mondható.

— Cigányok találkozás. Késő éjszakában az utcán két cigány találkozik. Az egyik kontrás, a másik nagybögös. Egyik nyurga, vézna legény, a másik csupa hár, gömbölyű bácsi. Csöndben diskurágnak, közbe megeregetik a virgónia füstjét.

— Te, — szólal meg hirtelenében a vékony kontrás — a szolgabíró, de még a pápa se él különben, mint én.

A dicsekedés nem tetszik a derék nagybögösnek:

— Ugyan, ne hencegj már, bibasz!

— Már mir ne hencegnék?

Csak azír, — mondja a kövér bögös — hogy én is ilek úgy, mint te!

— Ugyan, ugyan, iszen kenyérhajn ver-gődől — mosolyog gunyosan a legény.

Erre a vádra kidülled a potrohos bögös büszkén:

— Migis kivir vágyok.

A kontrás elhuzódik biztos távolságba s onnan mer csak szólni:

— Kivir a fenét, csak dágádt vagy.

— A gabona spekuláció új formája merült fel Torontában, mint a nagy k i k i n d a i „Közérdek” írja. Jellemzi a nép kapkodását s minden áron való nyereszkesedési hajlamait, a mely az okszerű gazdálkodás ujtásaitól s a szövetkezeti vállalkozástól tartózkodik, de a nyereszkesedés esélyeinek vakon kiteszi magát. Az új spekuláció a következő. Egy példát említnék az ös-ről datált ügyletekből: X. gazda beszállit s átad a gabona kereskedőnek 100 mm. búzát, kap reá 700 frtot előlegül kölcsönös szerződéssel határidőre szóló leszámolással. X. gazda fel van jogosítva, hogy a kitűzött határnap pld. február 10 előtt 3 nappal bejelentse a leszámolást s maga megjelölheti az árt, a mely alapján az átadott gabonát, illetve felvett előleget elszámolja a kereskedővel. A kiköthető ár a terminust megelőző bármely napi piaci ár lehet a szerződés keltétől. A leszámolásig tartozik a termelő a felvett előleg után 6% kamatot és 1% raktárkezelési költséget fizetni. Ha azonban a szállító termelő elmulasztja a terminust s nem kér leszámolást, úgy a kereskedő fel van jogosítva a szerződés értelmében arra, hogy a leszámolás alapján ő jelölje meg azon piaci árt, a mely a terminus napját megelőző bármely napi ár lehet. Tavaly is meg volt ez a spekuláció, s tényleg a parasztság elért a maga előnyére 20—50 kr. — 1 frt differenciákat. Az idén azonban nem ütött be. A nép nagy ármelkedésre számítva rengeteg mennyiségben csinált ilyen kötést. A legnagyobb gazdák 1—3—5 vagon búzával. S mi történt? Augusztusban tett kötésre métermázsánként 7 frt előleget vett fel s számított lejáratig 10 frtos gabona árakra. A lejárat a legtöbb kötésre beállott, s ime az árak a minőség szerint, a mi itt közepes volt, egész idény alatt alig haladták meg a 7 frtot. A nép most kapkod és megcsalatva érzi magát. Alig éri el a 7 frtos árt, holott kötéskor azon felül is állott s most még 6% kamatot és 1% raktár kezelési díjat is fizet. Ez idő szerint még nincs módunkban megállapítani a felek esélyeit különböző helyzetekben; de egy bizonyos, hogy ezt a vállalkozást a paraszt spekuláció táplálta. Nem a megszorult szegényekről van szó, a kik uzsorások kezébe kerültek, hanem olyan nagy gazdákról is, a kik nem szorultak arra, hogy előre eladják a gabonát. Magok is tarthatták volna raktáron. A szerbek közül különösen sokan mentek ily ügyletekbe, arra hivatkozván, hogy ők a szerb újságban olvasták, hogy tavaszra nagyon felmegy a gabona ára. Karlova szerb lakossága meg egyenesen börze spekulációkba ment belé a mult években. Tudjuk, hogy ott telkes gazdákon börze veszteségekből kifolyólag 20—70 ezer forinttal hajtották végre jelzálogi biztosítéket. Ilyenbe belé megy a nép, de a szövetkezetektől fél. Nem hisz az urnak.

— Nagy tűz. A napokban a kanaki határban fekvő, ugynevezett „Kratvács” pusztán a Montag Manó és fia budapesti cég tulajdonát képező malomépület, gépszin, gépműhely a benne levő gazdasági felszerelésekkel és eszközökkel együtt leégett. A kár mintegy 26 000 koronára rug. Minden biztosítva volt.

— Becsületes megtaláló. Kónya Ferenc helybeli papucskészítő inasa szombaton délután a postahivatalban a földön egy tíz forintos bankjegyet talált, melyet nyomban átadott a postahivatal főnökének. Lipsz Illés postafőnök ma a talált tíz forintot átküldte a rendőrségnek, hogy az elvesztőjét nyomozza ki. A rendőrség ezután is felhívja a jogos tulajdonost, hogy a hivatalos órák alatt jelentkezzen a rendőrkapitánynál. A becsületes megtaláló neve Bugárszky Szvetozár, aki mint említettük, a papucskészítést tanulja.

— Se országa, se hazája. Perlasz község előjárósága egy 13 éves szerb fiut toloncoltatott ma Nagybecskerekre azzal, hogy a fiu saját vallomása szerint innét szökött meg gazdájától. A fiut Stakics Istvánnak hívják s csak annyit tudott mondani, hogy Kumán községbe való, de szülei rég elhaltak és senkija sincs a világon. A fiunak az a vallomása, mintha Nagybecskereken inas lett volna, nem felel meg a valóságnak, mert itt egyáltalában nem ismerik. Most egyelőre hazatoncolják illetőségi helyére, és hogy aztán mi történik vele, azt csak az tudja megmondani, aki gondoskodik a mezők lilimáról és az ilyen teljesen elhagyott gyermekekről.

— Óriási tüzvész pusztított tegnap éjjelkor Deszken, báró Gerliczy Ferenc uradalmában és a rettenetes tűz huszonegy család vagyonát égette hamuvá. A tüzet nem voltak képesek meggátolni a továbbterjedésben és egymásután gyulladtak ki a házak az emberek feje fölött. Nagy kárt szenvedett maga az uradalom is, de ez a biztosítás révén megtérül, mert az épületek biztosítva voltak. Az égő házak az éjszaka sötétségében messze ellátszottak. Zsindelyvel volt valamennyi fődve és a száraz fa egy pillanat alatt tüzet fogott és hamuvá égett. Reggelre hajléktalanokká lettek és koldusbotra jutottak a következő családok: Csikós József, Varga János, Knecsenics Árpád, Csikós János, Herber Antal, Ambrus Mihály, Pudrasz Péter, Csikós Sándor, Tolmács András, Mandovics József, Török Antal, Bodó Ferenc, Mildos István, Frányó István, Balla István, Misy György, Popos István, Paisin Péter, Szabonyi János, Borka György és Norka János. Elégett valamennyinek a hajléka és elpusztult az őszei betakarított gabonájuk és minden gazdasági eszközeik. Nagy kár érte azonkívül az uradalmat, a melynek egy 76 méter hosszú és 8 méter széles raktárhelyisége égett le. Todorcsk János uradalmi ispán távirati jelentést küldött a tüzről a Gerliczy családnak, a mely azonnal elrendelte, hogy a koldusbotra jutott családok között pénzt és élelmiszereket osszanak ki. Tegnap délelőtt már megejtették a tüzrendőri vizsgálatot, melynek során kiderült, hogy a veszedelmet gondatlanság okozta. Pudrasz Péter gazdálkodó 7 éves fia késő este a padlásra ment és ott égő gyujtót vetett el. A gyujtó rongydarabok közé hullott, azokat meggyujtotta és az égő ruhadaraboktól éjjel meggyuladt maga a ház is, a mely aztán pusztulását okozta husz más családnak is. A kárt, a mely ezekre rug, eddig még nem tudták teljesen megállapítani.

— **Betörők a plébánián.** A perjamosi római kath. plébánián betörők jártak a minap. Einek idején kifeszítették az udvarra nyíló ablakot és azon át hatoltak be a szobába, ahol több szekrényt feltörve, nagyobb összegű pénzt vettek magukhoz s azzal megszöktek. Prachtheuser György plébános csak másnap vette észre a betörést s arról nyomban jelentést tett a községi elöljáróságnak. A betörők után megindították a nyomozást.

— **Ellopott telefon oszlopok.** A csendőrség Béga-Szent Györgyön a két Onucsin fivér udvarán 12 darab telefon oszlopot talált, amelyeket lassankint lopkodtak össze az országról. Tettesek nagyban üzték az államkincstár kárára a telefon oszlopok összeszedését, többet fel is tüzetek belőlük, de aligha nem nagyon melegük lesz tőle, mikor a borsos árakat kell megfizetniük s azonkívül ülnök is kell.

— **Pofozkodási egyveleg az utcán.** Szommer János szabóságát panaszt emelt Kecskeméti Mátyás ellen, mert ez őt tegnap reggel a Somogyi utcában minden ok nélkül felképezte jobbról és balról. A bepanaszolt azt hozta föl védelmére, hogy igaz ugyan, hogy a pofonokat kiszolgáltatta, de nyomban vissza is kapta azokat. Így tehát az ügy, mint egyszerű kihágási ügy kerül elbírálás alá. Ha nem kapta volna vissza, úgy a járásbíró hatáskörébe tartoznék, így azonban a rendőrség fogja megbírságotlani mindkettőt.

— **Lopott libák.** Vasárnapra virradólag Bedő Sándorné felsőmizslai lakosnő 8 db. nagyfajta libáját ellopták. A károsult még aznap bejött Beeskerekre, hogy panaszt tegyen s csudácsudája, egyik kofánál meglátta ludjainak három utolsó mohikánját. Ambár a kofa jóhiszeműleg vette meg a tolvajtól a libákat, a rendőrség elkobozta azokat, s mivel panaszos minden kétséget kizárólag igazolta tulajdonjogát, sőt a ludak is fölismerték asszonyukat, Bedőné visszakapta libáit. A tolvajt nyomozzák.

KÖZGAZDASÁG.

Takarékpénztári közgyűlések.

Március 8. A Kis-zombori segély-egylet s hitel-szövetkezet XVI. évi rendes közgyűlése.

Március 18. A Toráki hitelszövetkezet mint az orsz. közp. hitelszöv. tagja rendes közgyűlése.

Március 22. A „Fényi takaré- és előlegezési szövetkezet“ IV. évi rendes közgyűlése.

x **A Horgony-Pain-Expeller** igazi, népszerű háziszerré lett, mely számos családban már több mint 27 év óta mindig készletben van. Hátfájásnál, csipfájdalom, fejfájásnál, köszvényénél, csuznál

stb.-nél a Horgony-Pain-Expellerrel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító hatásuknak bizonyultak. sőt járványkórúknál, minő: a kolera, hányóhasfolyás, az altestnek Pain Expellerrel való bedörzsölése mindig igen hasznosnak bizonyult. Ezen kitűnő háziszerről jó eredményel használtatott bedörzsölésként az influenza ellen is és 40 kr., 70 kr. és 1 frt üvegenkénti árban a legtöbb gyógyszerárban készletben van, hanem bevásárlás alkalmával mindig határozottan: mint „Richter féle Horgony Pain Expeller“ vagy „Richter féle Horgony-Liniment“ kérendő és a „Horgony“ védjegyre kérünk figyelni.

Rablógyilkos honvéd.

Pancsova, március 5.

Pancsován pénteken délután egy órakor a honvédek fegyverraktárának udvaráról egymásután négy lövés hallatszott és pár percre reá egy vértől borított pénzügyőr mászott át az épület kapuján és szaladt át jajveszékelve az orvoshoz. Egy pillanattal később már megmozdult az utca és nagy kíváncsi tömeg gyűlt egybe a Király-utcában. Csakhamar megtudták a tényállást és szállt szájról-szájra: „egy honvéd agyonlőtt egy pénzügyőrt.“ — Az elősiető honvédtisztek Strilich századossal az udvarba hatoltak, de a fegyvertár összes ajtáit zárva találták. Az udvaron ott hevert a meglőtt finác keztyűje és papírosomagja. Valószínűnek látszott, hogy a lövöldöző honvéd a fegyvertáráépületben elzárkózott. Dörömbölés, csöngetés mind hiába volt, az ajtó nem nyílt ki. Erre betörték a belső ajtót és hat honvéd fel-tűzött szuronyával és töltött fegyverrel behatolt az épületbe. Sem a földszinten, sem az emeleten nem találtak senkit. A padlásra érve, ott guggolt a sarokban a gyilkossági kísérletre vetemedett honvédtizedes, Barna József. Elkísérték, bezárták. És aztán csakhamar ki tudódott a tényállás. Barna József honvédtizedes, aki azelőtt szintén pénzügyőr volt, rablási szándékból agyon akarta löni Göröncséri Béla crepajai pénzügyőrt. Ő jól tudta, hogy elsején valaki a crepajai pénzügyőrök közül bejő a pancsovai kir. adóhivatalba a legénység zsoldjáért. Kiment tehát a vasútállomáshoz, ott a vonatról kiszálló Göröncséri pénzügyőrhöz lepett és bemutatkozott, mondván, hogy volna neki valami levele Benedek crepajai p. ü. felvigyázó számára; majd ha elvégezte a dolgát, mielőtt hazafelé indul, jöjjön a fegyvertár épületbe, ő várni fogja és átadja a levelet. Ugy is történt. Nem volt még egy óra, mikor Göröncséri a fegyvertár épülete elé ért, ahol Barna honvédtizedes már várta. Kezet fogtak és Barna behívta Göröncséri az udvarra. Itt aztán azt mondta, hogy mutat neki valami rendkívül érdekes felzerelést és oda csalta a nagy szinhez. Mindketten bementek. A mint Barna egy kocsit alá mutatott és Göröncséri lehajolt, hogy oda nézzen, Barna revolvert rántott és elsütötte. Mindjárt az első lövés fején érte a szegény pénzügyőrt, de a supka ellenzője gyengítette a hatást, a golyó csak sebet ütött és leesett. Göröncséri megmeredve felegyesedett, amikor Barna a második lövést tette, de ez nem talált. Göröncséri erre futásnak eredt, Barna most harmadszor lőtt és a golyó a pénzügyőr testébe hatolt. Erre Göröncséri visszafordult és kardot rántott. Barna negyedszer is elsütötte a revolvert, de az a golyó — az utolsó a revolverben — sem talált. Barna most a kert felé szaladt, Göröncséri pedig a kapun átmászva, dr. Gonda orvos lakásába futott, ahol az első orvosi segélyben részesült. A fejébe jelentéktelen, a második golyó azonban a tüdőt keresztül lötte és a testben is maradt. A szegény pénzügyőrt a délután folyamán a városi kórházba szállították, hol mindvégig eszméletlenül volt. A gyilkos honvéd a hadbíró elé kerül és elveszi méltó büntetését.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése március 6-án.

Budapest, március 6. (A „Torontál“ eredeti táv.) A képviselőház mai ülésén folytatta a kereskedelemügyi tárca költségvetésének tárgyalását.

A Vaterland támadása.

Budapest, március 6. (A „Torontál“ eredeti táv.) A Vaterland ma újra kijelenti, hogy báró Bánffy személyében sem gyanúsítani, sem sérteni nem akarta, csupán rámutatott a volt és a mostani pártvezér között fennálló ellentétre, mely oly nagy, hogy Bánffy még a választási alapot sem adta át utódjának. Ez politikai ügy, a személyes kérdést pedig a nyilatkozattal elintézték tekintve a Vaterland.

Hadiállapot.

Budapest, márc 6. (A „Torontál“ ered. táv.) Milner kormányzó Prieska, Kenherdt, Vristown és Berkeywest kerületekben kihirdette a hadiállapotot.

Háboru.

Budapest, március 6. (A „Torontál“ ered. táv.) Fokvárosból jelentik: Egy erős angol sereg Kimberleytől északra tart s a Vál folyónál át akar kelni, a hol valószínűleg harc lesz.

Budapesti gabonaárak.

Budapest, 1900 március 6.

A készárúvizlet hivatalos árjegyzései:

B u z a	kilo	50 kilogr. ára		kilo	50 kilogr. ára		
		kor-tól	kor-ig		kor-tól	kor-ig	
Bánsági	ó	76	7.30	7.45	80	7.80	7.95
Tiszavidéki	„	76	7.45	7.65	80	7.85	8.10
Pestvidéki	„	76	7.25	7.45	80	7.85	8.—
Bácskai	„	76	0.—	0.—	80	0.—	0.—

Ruza	uj	elsőrendű	kilo		
			70-72	6.25	6.35
„	„	másodrendű	—	6.10	6.20
Árpa	„	takarmány	60-62	5.65	5.70
„	„	égetni való	62-64	5.45	5.55
„	„	sörfőzésre való	64-66	0.—	0.—
Zab	„	—	39-41	5.35	5.45
Tengeri	ó	bánsági	—	4.85	5.20
„	„	másnemű	—	0.—	0.—

Határidő-újszlet.

Budapest, márc 6. (A nagybecsű kerek Lloyd-társulat táv.) Buzában a kínálat kielégítő, vételkedv lanyha, az árak 5 fillérrrel estek. Kötetett:

Buza 1900 áprilisra	7.40-7.41
Buza 1900. szept-re	7.69-7.70
Rozs áprilisra	6.27-6.28
Zab áprilisra	4.95-4.96
Tengeri 1900. májusra	5.10-5.11

VASUT-ÜGY.

22174/900. szám. Magy. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetés.

Az alulírott igazgatóság a magy. kir. államvasutak részére 1900 és 1901 évben szükségeselt vonatok villamos világítására alkalmazandó akkumulátorok szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Ezen szállításra vonatkozó részletes módozatokat tartalmazó ajánlati felhívás a magy. kir. államvasutak igazgatósága a E. I. szakosztályánál (Budapest VI. Andrássy ut 73. sz. III. em. 27. ajtószám) kaphatók.

A szabályszerűen kiállított, ivenként 1 korona m. k. okmánybélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve, legkésőbb f. évi március hó 15-iki déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak gépészeti főosztályában átadandók, illetőleg posta útján oda küldendők, és a boríték ezen külsőmel látandó el: Ajánlat a 22174/900. számhoz.

Az ajánlott accumulatorok összértékének 5% kal felérő bánatpénz legkésőbb f. évi március hó 14-iki déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál leteendő.

Bánatpénz nélküli vagy később benyújtott ajánlatok, valamint olyanok, melyek nem pontos és részletes módozatok betartása mellett állíthatnak ki, figyelembe nem vétetnek.

Budapest, 1900. február havában.
Az igazgatós
(Utányomás nem díjazatik.)

Vonatok érkezése és indulása

Nagy-Becskerekre, illetve Nagy-Becskerekről

Érvényes 1900. március hó 1-től.

Érkezik:

a) a nagybecskerek-bégaparti (thév.) pályaudvarra:
Zombolyáról: délelőtt 9 óra 15 p.; este 8 óra 34 p.
Pancsováról: reggel 7 óra 45 p.; délután 5 óra 18 p.
Temesvárról: délután 12 óra 55 p.; este 8 óra 34 p.;
 éjjel 10 óra 18 p.
Verseczről: délelőtt 9 óra 15 p.; este 8 óra 34 p.
Alibunárról: este 8 óra 34 p.
Zombolyáról: (keskenyvágányu vonalon) délelőtt 11 óra 20 p.
Csősztelkről: (keskenyvágányu vonal) reggel 6 óra 24 p.
 (csak minden kedden, pénteken és vasárnap).

b) a nagybecskereki (nknbt) pályaudvarra:
Budapest—Nagy-Kikindáról: reggel 7 óra 52 p.; délután 4 óra 45 p.; éjjel 10 óra 22 p.

Indul:

a) a nagybecskerek-bégaparti (thév.) pályaudvarról:
Zombolyára: éjjel 2 óra 15 p.; délután 4 óra 36 p.
Pancsovára: reggel 8 óra 28 p.; délután 5 óra 30 p.
Temesvárra: éjjel 2 óra 15 p.; délelőtt 9 óra 24 p.; délután 4 óra 36 p.
Verseczre: reggel 5 óra 59 p.; délután 4 óra 36 p.
Alibunárra: reggel 5 óra 59 p.
Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) délután 5 órakor.
Csősztelkre: (keskenyvágányu vonal) délelőtt 11 óra 30 p. (csak minden kedden, pénteken és vasárnapon).

b) a nagybecskereki (nknbt) pályaudvarról:
Nagy-Kikinda—Budapestre: reggel 5 óra 46 p.; délelőtt 11 óra 49 p.; este 7 óra 05 p.

Hirdetések.

11036. tkvi szám 1899.

229-1.1

Arverési hirdetmény és kivonat.

A perlaszi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság az előterjesztett kérelem folytán a Perlaszi járási takarékpénztár részvénytársaság javára 57 frt tőke, ennek 1897. március hó 17 től járó 6% kamata, 2 frt óvási, 1/3% váltódíj, 22 frt már megállapított, 7 frt 85 kr. jelenlegi s még felmerülő költség kielégítése végett az 1881. 60. t. cz. 144. § a alapján és 146. és 156. §-a értelmében Dragojlov Koszta torontálszigeti lakos ellen az ezen kir. járásbíró területén Torontál-Sziget község határában fekvő és a torontálszigeti 996. sz. tkvben foglalt:

1. II. dűlő 172 hrsz. 1306 □-ól 1. oszt. szántóra 120 frt.
2. II. dűlő 172. hrsz. 1333 □-ól 1. oszt. szántóra 121 frt.
3. I. dűlő 172. hrsz. 2 hold 537 □-ól kaszálónak Dragojlov Koszta nevében álló 7/2-ed részére 99 frt.
4. hrsz. nélküli 800 □-ól kertre 77 frt.
5. 215. hrsz. 400 □-ól kertre 38 frt

becsárban az árverést, a mely által azonban az ingatlanok 1/3 részére C. 1. alatt özvegy Dragojlov Drága javára bekebelezett élethossziglani haszonélvezeti jog nem érintetik, elrendeli s azt, valamint a megállapított feltételeket ezennel közzhírré teszi.

A nyilvános árverés Torontál-Sziget községében 1900. évi március hó 28-ik napján d. e. 9 órakor fog megtartatni úgy a tkvi hivatalban, mint Torontál-Sziget községben kifizetésre s megtekinthető feltételek mellett.

1. A kikiáltási ár a becsár.
2. Ezen árverésen a fenti ingatlanok a kikiáltási áron alól is eladatni fognak.
3. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% át készpénzben vagy óvadékképes értékpapírokban a kikiáltott kezéhez letenni.

Perlaszon, 1899. évi december hó 12. napján a kir. járásbíró, mint tkvi hatóság.

Tóth,
kir. aljbíró.

Nagybecskereki izr. hitközség előjárása.

26. szám 1900.

216-3.2

Figyelmeztetés.

Tekintettel arra, hogy a hitközségünk tagjai részére való húsvéti kenyér (macoth) szolgáltatásának joga a fennálló magas miniszteri rendeletek értelmében kizárólag a hitközségnek van fentartva, indítatva érezzük magunkat arra figyelmeztetni a t. hitközségi tagokat, hogy macoth szükségletüket csak a hitközség által köztudomására adott helyen — a hitközség irodájában — szerezzék be, minthogy a húsvéti kenyérnek külföldről, vagy vidékről leendő behozatalát szigorúan ellenőrizni és hatósági elközbizás által megakadályozni fogjuk.

Nagybecskereken, 1900. évi február hó 22-én tartott előjárásági ülésből.

Az izr. hitközség előjárása:

Löffler Jónás,
hitk. titkár.

Weisz Izidor,
II. elnök.

240. bv. szám 1900.

236 1.1

Arverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött bir. végrehajtó ezenel közzhírré teszi, hogy a nagybecskereki kir. járásbírósnak 1900. évi V. 233. sz. végzése folytán Annau Ernő dr. nagybecskereki ügyvéd által képviselt Nagybecskereki népbank felperes részére Imrédy Pál és neje Jolán alperes ellen 200 kor. követelés s ár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 1252 koronára becsült ingóságokra a nagybecskereki kir. járásbírósnak 1900. évi V. 233/2. sz. végzésével a további eljárás elrendeltetvén, annak az alap- és felülfoglaltatott követelése erejéig is, amennyiben azok kielégítési jogot nyertek volna, Nagybecskereken az adósoknál leendő megtartása határidőül 1900. évi március hó 17. napjának délelőtt 9 órája kitűztetik, a mikor a bíróság lefoglalt butorok és kerékpár a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, a mennyiben részükre a

foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtás jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi jelentéseiket az árverés megkezdéseig alulirt kiküldöttnél írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák, mert különben csak a vételár fölöslegére fognak utaltatni.

Kelt Nagybecskereken, 1900. évi március hó 2. napján.

Simonich Zsigmond,
kir. bírósági végrehajtó.

Arverési hirdetmény.

Alólirt mint Csebz a községi ingatlan vagyonszármazéka által közzhírré tettetik, hogy nevezett község 242 holdból álló, jó minőségű legelője 1900. évi március hó 19-én Csebz a községhezánál tartandó nyilvános árverésen 1900. évi évre, a legtöbbet ígérőnek, haszonbérbe fog adatni.

Felhivatnak az árverési szándékozók, hogy 400 korona bánatpénzzel ellátva, a kitűzött időben és helyen megjelenjenek, vagy írásbeli zárt ajánlataikat ugyanannyi bánatpénzzel az árverést megelőző napig alólirttához Szerb-Ittebére beküldjék a kinél is az árverési feltételek bármikor megtekinthetők.

Kelt Szerb-Ittebén, 1900. évi március hó 1-én.

Engelmann Márton,
zárgondnok.

231-3.2

Torontálvármegye alispánja.

10442. szám 1900.

233-1.1

Pályázati hirdetmény.

Nagy-Kikinda rendezett tanácsu városnál a közgyűlési állás megüresedvén, annak választás útján leendő betöltése céljából ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom azokat, kik ezen évi 1000 korona fizetés és 200 korona lakbér javadalmazással ellátott állást elnyerni óhajtják, miszerint az 1883. évi I. t. c. ben előirt minősítéüket, életkorukat s eddigi szolgálataikat igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeket 1900. évi március hó 10-ig annál is inkább benyújtsák, mivel a később érkező kérvények figyelembe nem fognak vétetni.

Nagy Becskerek, 1900. évi február hó 28. án.

Alispán távol:

Bitka s. k.
főjegyző.

Ma ma este 8 órakor húzás.

175-10.10

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál, Nagybecskereken.